

Inserati se sprejemajo in voljâ
tristopna vrsta:

8 kr., če so tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanj se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво
(administracija) in ekspedicija na
širšem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za polleta . . . 5 " -- " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Ali se res dani?

Nekaj časa je že, kar imamo novo ministertvo. Akoravno ni po vsem novo, je vendar nov glavni minister, to je minister notranjih zadev, ki je najvažnejši za našo notranjo politiko. Grof Taaffe, kot bivši minister že v dobrem spominu, ki si je pa še pozneje na stopinji cesarjevega namestnika na Tirskem pridobil srca prebivalstva tako, da je vsi deželi žal po njem, pač ne gre prav med svoje sedanje tovarše, zato že kar skonc nismo hoteli verjeti, da bi bil vstopil v ministertvo brez vsega programa, le da izpraznjeno Lasserjevo mesto izpolni. Takim možem, kakor sta grof Taaffe in grof Hohenwart, se ni treba puliti za ministerske stole, še ponujajo se jim in hvala, če jih hočejo prevzeti. Po vsi pravici smo toraj ugibali, kaj pomeni grof Taaffe med pogretnimi ministri, a zdelo se nam je, kakor da bi pomenil kak prevrat — manjši ali večji — v notranji politiki avstrijski, zato smo radovedni čakali kaknega vidnega znamenja, ki bi nam to misel ali ovrglo ali potrdilo.

Dolgo je bilo vse pri starem — in to je tudi že kolikor toliko veselo za nas, ki smo navajeni, da vsak Jeroboam brž svoj korobač pokaže, ko se na prestol vsede. Pač je v tem času zgodilo se nekaj, kar nas je osupnilo, in to je bila potrditev znane Vesteneckove šolske postave; skoro nam je srcé upadlo, ker kaj tacega od ministertva, v katerem sedi grof Taaffe, pač res nismo pričakovali. Vendar treba pomisliti, da postave pridejo in gredó, kakor

ljudje, kateri so jih skovali, in ministertva, pod katerimi so zadobile Najviše potrjenje. Nič drugega ni treba, ko novega ministertva, potem novega deželnega zbora kranjskega, pa gre v koš tudi ta postava, kakor jih je šlo že mnogo pred njo in jih bo šlo tudi še za njo.

Potrjenja Vesteneckove šolske postave za Kranjsko toraj ne pišimo na Taaffe-jev račun, dokler ne bomo imeli drugih dokazov, da smo se motili o njem. Res, da smo postali že popolnoma neverni Tomaži, ker se nam je maloktera še tako pohlevna želja spolnila; ali vsaj zdaj bodimo nekoliko bolj zaupljivi ter verujmo, da grof Taaffe ima dobro voljo in bo ravnal po cesarjevih besedah: „Napravite mi mir med mojimi narodi!“

Zdaj namreč so se pokazala prva znamenja Taaffove nazočnosti v ministertvu, ki so zanimiva posebno nam Slovincem. Že dolgo je predsedalo nam početje lahonov v Trstu, Gorici itd. Brez dvoma je tudi ministertvo vedelo za to veleizdajsko početje, a morda se mu ni zdelo tako nevarno, kakor rovanje Slovincem, zato se je rogovilenje lahonov in „italijanissimov“ trpelo in ker je ta rod videl, da se mu prizanaša, je postal čedalje predrznejši — tako, da je slednjič že sodnija bila primorana seči vmes in prijeti nekaj rogoviležev, pa navadno ni zasačila pravih.

Pozneje je bilo razpuščeno tržaško mestno svetovalstvo, ki je ob enem deželni zbor. Tudi ta ukrep je nam Slovincem, ki smo najzvestejši Avstrijci, dobro del, ker smo slutili, da je vlada vendar enkrat prišla do pravega spo-

znanja, kako je z lahoni ob južnih mejah naših.

Vsak deželni zbor se razpusti iz tega namena, da bi oni, ki ima za njim izvoljen biti, bil čisto druge podobe. V Trstu je pa vsled dolzega mežanja naše ustavoverne vlade lahon-ski in italijanissimski element tako prerastel vse druge narodnosti, da je bilo že naprej videti, kak bo izid volitev, če vlada lahonstvu krepko na pete ne stopi. Saj je znano, da celo med cesarskimi uradniki lahon-ski osat krepko cvete in da je že veliko rojenih Slovincem in Nemcev poitalijančenih.

Z veliko radovednostjo smo toraj čakali, kaj bo vlada storila, na katero stran bo skušala nagniti večino: na laško sli na svojo vlado, ki se vsaj imenuje „avstrijsko“. No, izid volitev je pokazal, da grof Taaffe, ki je sam vnet Avstrijec, ni rok križem držal, kajti lahoni so zgubili večino, upajmo, da za zmiraj. Več se za zdaj ni dalo storiti, a začetek je storjen, le tako naprej, pa bolaški kači strupeni zob izdrt.

Pri tržaških volitvah je toraj videti roko Taaffe-jevo, pa se še tudi drugje godi marsikaj, kar Auerspergovemu ministertvu ni nikdar na misel prišlo.

Tudi Gorica je namreč zadnja leta postala gnjezdo lahonstva in propagande za „irredente Italia“, to je vedel vsak, le prejšnje ministertvo ne, in če je vedelo, se mu je vse rovanje „italianissimov“ zdelo le otročje burke, ki niso resnega premislika vredne. Ali grof Taaffe je v teh na videz „otročjih burkah“ spoznal Avstriji nevarno rovanje, to kažejo

Ljubljanske slike.

Profesor (*dominus praepotens*).

(Dalje.)

1. Učitelj na gimnaziji (professor majorum gentium vel classicus). Prvo mesto med učitelji ljubljanskimi je njegovo zato, ker nimamo še vseučilišča, profesorji semeniščni pa spadajo v čisto drugi stan. Razdeluje se po starosti in stopinjah v vodjo, deželnega šolskega svetovalca ali ogledo, navadnega profesorja in suplenta ali začetnika, ki je avscultantu podoben. Nadrobneje pa imaš še latinca in grka (ta je „klasičen“), jezikoslovca novejših jezikov; matematikarja, fizikarja, zgodovinarja, naravoslovca in učitelja veronauka. Stroko svojo kaže ne le v šoli svojim učencem, nego tudi zunaj nje v družbi vzlasti tam, kjer je prilika odl. kovati se pred manj učenimi. Ugovora ali oporekanja ne trpi rad, zamera je nagla in če je le kedaj zapazil, kje imaš najslabšo žilo, te bo kaj rad zá-njo tipal. Še ženstvo v tem obziru ni popolnoma varno pred njegovimi puščami. Kdor ni vsaj gimnazije dovršil, v njegovih očeh nima prave veljave. V šoli ima še to posebnost, da ne jemlje ozira na druge predmete, ampak goni le svojega ter

zahteva, da bi se ga učenci tako natanko učili, kakor da bi ne imeli nič drugega opraviti. Prej je bil ta profesor jako mogočen, po ulicah strah vseh učencev, a zdaj, kar je zbog liberalizma tudi šolska disciplina zelo zrahljana, so skoro učenci strah njegov, zdaj se on boji sniti se z njimi na kakem javnem kraju, n. pr. v gostilnici.

Politične vere je gimnazijalni učitelj, kakor profesor sploh, dvojne: narodnjak ali nemškutar, le malokteri je čisto brez nje ali je vsaj nikjer nalašč in odločno ne kaže. Prvi je priljubljen, ker je velika večina dijakov njegovih slovenskega rodu. V šoli se ogiba vsake politike, kar je tudi popolnoma prav, in če že kedaj ne more drugače, ne govori zaničljivo o slovanskih narodih, pa tudi ne hujska dijakov zoper Nemce. Isto tako zunaj šole ne dela propagande za Germanijo, marveč včasih še po svojih močeh dela za izobraženje svojih rojakov z besedo in peresom, če prav ni tak, da bi se za narod stebel ali hotel zavoljo svojega prepričanja nalašč službo zgubiti.

Ves drugačen je tako zvani „teuton“ ali domači renegat. Ta svoje mržnje do Slovincem še v šoli ne more skrivati, vsakako pa skuša vneti svoje učence za „veliko“ Germanijo in

„dolgi“ nemški jezik, zato pa ni priljubljen v šoli, njegovih predmetov se mladina nič kaj z veseljem ne uči. Zunaj šole ima navadno več poguma, kakor njegov narodni tovariš, zahaja v protislovanska društva in med odločne slovanožrce ter se tam posebno odlikuje ne toliko z omiko, kolikor z robotimi besedami, ktere še v mične pesmice splete in ko pridejo med svet, ne mara več veljati za njihovega očeta. Zato se marsikdo čudi, da tak profesor mara še v tako sovraženi deželi kruh jesti; saj je toliko naših narodnjakov po tujih učiliščih nanaščenih, da bi se teh mesta več ko preveč napolnila z njimi. Zakaj vendar ne gre tak „teuton“ tje, kamor ga srce vleče: v blaženo Nemčijo ali Prusijo?! Tam bi njegovo seme več sadu obrodilo, kakor ga rodi pri nas, in prebivalci bi ga bili gotovo bolj veseli, kakor mi, dijaki bi ga ne kleli, marveč morda celo na rokah nosili. —

2. Učitelj na realki (professor originis novae). Ta profesor je še mlad, vsaj pri nas nima še rodbinskega debela. Pred kakimi 25 letmi je bila realka le IV. razred normalke, potem je dobila svoje ime in najprej tri razrede, a zdaj, kar je po dobroti hranilnice dobila lastno poslopje, katero pa morate dežela

zadnje dogodbe v Gorici, kjer je avstrijska policija jela stikati po udih društva „irredente Italia“ in jih res že več zasačila v njihovih brlogih ter oddala posvetni pravici. Tudi za tem tiči grof Taaffe kot iskren Avstrijec in upati je, da bo to Avstriji sovražno kačo preganjal tako dolgo, da jej bo stri glavo.

To vse je za nas Slovence ob južni meji kolikor toliko veselo znamenje. Do zdaj smo namreč kakor žito med dvema kamnoma: od ene strani nas tare nemčurstvo, od druge lahonsko; če se stare lahonski kamen, nam tudi nemčurski ne bo več tako trd, da bi nas zmlel. Morda bo pozneje prodrlo na Dunaji celó prepričanje, da najtrdnjša in najzanesljiva straža ob južni meji avstrijski je krepki slovenski narod.

Le eno nas pa še vendar skrbi, in to bi radi povedali tudi Taaffe-jevemu ministerstvu. Mi se namreč bojimo, da bi se po tem, ko bi bil lahonski kamen odvržen, s tem večo močjo ne vrgel na nas tudi ob laških mejah ponemčevalni kamen. Če ne bo druge zisteme, se bo to tudi res zgodilo, to vsaj sklepamo po skušnjah. Slovenci bomo, ker smo trdni Avstrijci, pač radi pomagali vladi pri tem, da potlači nevarne laške elemente ob naših mejah, a vendar bi radi tudi enkrat vsaj tako „pri meri“ zvedeli, koliko bomo dobili za ta trud in ali se nam sploh misli kaj dati. Tudi mi smo postali materijalisti, ker nam vsi drugi narodi pravijo, da zastoj je le smrt.

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani 2. aprila.

V **državnem zboru** je v razgovoru budgetna debata. Štajarski kmečki poslanec **Bärnfeind** je ostro govoril proti sedanji sistemi, ki prezira potrebe in tožbe kmečkega stanu. Reče, da so davki previsoki, da oderuhi strašno skubijo obubožane posestnike in da ljudstvu nikakor ni všeč nova šolska postava, vsled ktere morajo otroci po osem let v šolo hoditi. **Pržak** se pritožuje čez volilno reformo, ki je deželam vzela vse pravice in ves politični upliv. Tudi konstatira, da narodna ravnopravnost še davno ni upeljana. Rusin **Naumovič** se tudi pritožuje, da se Rusinom

krivica godi, (Rusini se nam prav nič ne smilijo, še bolj naj jih po glavi tolčejo, — saj so bili vedno slepi podpiralci ustavoverne stranke, in tako nasprotniki svojih slovanskih bratov; pa vlada in ustavoverna stranka jih slabo plačuje, namreč tako, kakor zasluži klečeplaz in odpadnik.)

Slovenski poslanec **dr. Vošnjak** se spominja žalostnega stanja slovenskega naroda, in izreče upanje, da bo ustavoverna stranka pri prihodnjih volitvah propadla. **Fux** pa ustavoverce zagovarja, in nekako pogum daje liberalcem, da prihodnje volitve ne bodo tako slabo izpale, kakor je **dr. Vošnjak** govoril, sam pa, kakor je videti, nema preveč upanja.

V **Lincu**, kjer so bili v tretjem razredu sami katoliki voljeni v mestni zbor, zmagala sta dva katolika tudi v prvem razredu, kar dokazuje, da je Linc najbolj katoliško glavno mesto v Avstriji, ker se ne spominjamo, da bi bil kje v prvem razredu voljen kak odbornik, ki je katoliški veri prijazen.

Za **srebrno poroko** cesarjevo se delajo povsod velike priprave. Iz Českega in Poljskega bodo prišle tudi deputacije plemenitašev.

V društvu svetega Mihela na Dunaji je govoril slavnoznanec **Greuter** o razmerah katolikov in katoliške vere v Avstriji. Rekel je, da so katoličani preveč mlačni, prebojazljivi; da vse od vlade pričakujejo, sami pa nič ne store. Vlada se ne more nanje ozirati, ker premalo upijejo. Da so v Avstriji take postave mogoče, da se zamorejo Kristove podobe iz šol ven metati, tega je tudi kriva mlačnost katolikov.

Vnanje države.

Vsa zunanja politika se zdaj suče okoli **Bolgarov**. To vedó, da Bolgari na jugu Balkana nečejo pod Turkom ostati, zato hočejo skrbeti to, da se Bolgari potlačijo in da se ljubi Turek ne prežene še brž iz Evrope. Kakor se poroča, je že gotovo, da bodo Rumelijo zasedle čete evropskih velesil, Avstrije, Anglije, in Italije. Bolgarski ustaši znajo tako med dva ognja priti, od spred jih bo „pucal“ Turek, od zad pa „krščanski“ Evropejec, — kajti Slovan ne sme svoboden biti!

Na **Francoskem** raste agitacija proti republikanski novi šolski postavi od dne do

dne. Škofje se vrlo obnašajo in dajejo vernikom lep izgled poguma in stanovitnosti. S takimi postavami si bo republika kmalo sama vrat zavila.

Na **Angleškem** je čedalje večja revščina med prostim ljudstvom, tako da se že parlament pomenkuje, kako temu v okom priti. Veliko škoduje Angležem, da se je po vseh državah začela agitacija za colnino. Že prvi Napoleon je hotel Angleže vničiti, in zaprl jim je vse pomorske luke. Zdaj je to delo Bismark v roke vzel, in od njega izvira vse upitje po colnini. Zdaj pa hočejo tudi Angleži colnino vpeljati, in to za ameriansko žito. To je pa več ko smešno Angleži naj bodo veseli, če jim Amerikanci kako žito prodajo, ker bi morali vsi gladu poginiti, ako bi morali živeti od tega, kar angleška zemlja sama pridela. Če bi bili Amerikanci dosti zlobni, pripravili bi lahko Angleže do tega, da bi jih še prosili za živež.

Izvirni dopisi.

Od Kolpe 30. marca. Po oktoberski diplomi leta 1860 se je ljudstvo mnogo avtonomnih pravic, postav ali zakonov nadjalo, ali kratko je bilo to veselje. Med vsemi zakoni ima ljudstvo samo dve avtonomni postavi, občinsko in cestno.

Za črnomeljski okraj so dozdej trije načelniki izvoljeni bili cestnemu odboru, a vsak je po svoje cestne postave tolmačil, odborniki njegovi so navadno le kimali, naj bo koristno ali ne, in tako je prišlo, da je vsak načelnik po svojih mislih delal. Prvemu načelniku se je trobilo, da je cesto čez komenski hrib na ravnino „za vejami“ preložiti potrebno zavoljo varnosti ljudi in živine. Storil je tukaj le toliko na obče stroške, da je poleg svoje lupe „za vejami“ cesto podzidati ali škarpirati dal. Ta cesta se je vendar-le vsled mnogo dregljejev po časopisih preteklo jesen iz komenskega hriba „za vejami“ preložila; ker je novo posuta, res da je še slaba, ali kmalo bo dobra, samo premoga se zdaj premalo v Gradec prevažati.

V tej dóbi je inženir Grum novo okrajno cesto od kočevske meje čez Videm, Maver,

in mesto vzdrževati, hoče biti tekmeč gimnazije. Prej je bil učitelj realke priprost človek, brez pravih skušenj, ki svoje učenosti ni nikjer kazal, zdaj, ko je tudi on osedlan s priimkom „profesor“, pa že hodi vstric gimnazijskega učitelja in mu ne pripozna nobene prednosti pred sabo. — V drugem najdeš pri njem vse one službene razlike in politične lastnosti, kakor pri gimnazijskem profesorji, toraj ga ni treba obširneje popisovati, ker bi le ponavljali že prej rečeno.

3. Učitelj na pripravnici (praeceptor dominularum et dominularum) je izrastek še le novejšje dobe, ko se je spoznalo, da je pri nas še zmiraj več učencev, kakor šol in učiteljev; ravno tako se je spoznalo, da je veliko, posebno starejših učiteljev premalo učenih za sedanjo mladež, zato je treba tudi učiteljic. Tako so se napravili zavodi nalašč za one, ki imajo veselje postati ljudski učitelji, in takim zavodom je treba najprej učiteljev ali „profesorjev“, učenci in učenke že sami in same pridejo. Učitelj na pripravnici je obojnega spola, se reče: nekaj jih je možkih, nekaj ženskih. Po svoji veljavi se meri s prejšnjima le sam, svet ga ne ceni tako visoko, kakor se sam sebi zdi. Kuhavnica navadno ni,

da bi politično godljo prehudo mešala, le tu pa tam je še kateri, ki misli, da je tuja kultura njegovim učencem in tudi drugim potrebna. Latincev in grkov med tem stanom ni ali vsaj ne takih, ki bi bili o tem skušnje prestali. Zato so tudi v navadaem življenji manj ošabni od onih, ker se pač kmalu lahko pripeti, da nalleté na kakega, kateremu njihova učenost ne imponira. S svojimi učenci ne ravnajo prehudó, ker vedo, da bi z odpojanjem učencev spodbijali tudi sebi tla, kajti če učencev ni, tudi njih treba ni; nemškega duhá jim tudi ni treba preveč ubijati, ker postaneje tako ljudski učitelji in se ga že še pozneje nalezajo. Da tudi z učenkami ne ravnajo preostro, se že samo po sebi razumi, ker so „gospice“ ali „frajle.“

4. Učitelj na normalki (Magister minimarum gentium nec non praeptens). Med tem stanom je malokteri, ki si ga je izvolil, vélika večina je silila više, pa nemila osoda je postavila kako grajo, čez katero ni mogel več skočiti, toraj se je obrnil v stran in postal to, kar je. Tudi ni vsak rojen za doktorja, profesorja, duhovna ali uradnika, in kaj bi bilo, če bi nihče ne postal učitelj normalke! Navadno je še vsak, ki je, vesel, da je, to se vidi posebno zato, ker se boji vsake zamere. Morda

je pa tudi posebna odlika ali dobrotá, biti v Ljubljani za ljudskega učitelja! Bog vedi to!

Ljubljana ima veliko prebivalcev, toraj za svojo mladež tudi več ljudskih šol, ob katerih živi več ljudskih učiteljev. Različni so med sabo ne toliko po omiki, kolikor po tem, od kodi dobivajo svojo plačo. In tako imamo:

a) državnega mestnega učitelja (magister minimarum gentium nec non praeptens magnatus), in

b) učitelja mestnih šol (magister minimarum gentium diabolus pauper).

Prvega vidiš zunaj šole v viših družbah, med ktere po svoji duševni omiki ne spada; zato je med njimi pogosto „božji volec“, česar pa ne zapazi vselej in če vendar-le zapazi, se mu reče, da to ne leti ná-nj, kar potem tudi verjame. Unanja oblika je navadno bahasta, visok cilinder ga dela še višega, nemško besedovanje, čeravno pravemu nemcu ušesa trga, pa pokrije tiste nagote, kar jih cilinder ne more pokriti. Po veri je — z malo izjemo — ustavoveren ali liberalen kolikor more, še celó peresa se loti in ljudje potem mislijo, da ga zna res tako sukati, kakor kaže „Schulzeitung“.

Popravljaev v tiskarnici in stavec sta molčeča človeka, njemu pa se še dobro zdi,

Telečji vrh, Črnomej, Vojno vas in Griblje kaj dobro narisal za zvezo s Hrvaškem s tem namenom, da se bi bil most čez Kolpo pri Gribljah na Sraček naredil, ali zastoj, smrt ga je prehitela.

Za njim je prišel drug, a ta je mislil, da mora menda vse žive dni cestni načelnik ostati, zavoljo tega je doma in na tujem, kamor je le dospel, same ceste in mostove zidal. Njemu se kar nič Grimov obris dopal ni in po vsej sili je hotel, da mora cesta od Bistrice čez Dobljče na Loko izpeljana od vrta ločnega Nampla pa most mimo njegove palače narejen biti. Pa to je nemogoče, ker cesta od Bistrice čez Dobljče preveč pada, ker most na rečenem mestu bi bil previsok, brez viadukta pa je celó nemogoč in ker potoka Dobljčanka in Lahina dva mosta že imata, čemu še tretjega? A tega si ni dal dokazati.

Kaj je pa mislil z daljnim izpeljevanjem ceste od Dobljč do Vinice z mostom pri Vinici na Hrvatsko, je nam nerazumljivo ostal; le to vemo, da ni nobenega dela začel in dokončal.

Zdaj imamo za načelnika g. Homača. Njegova prva briga je bila, da je na občne stroške pri svojem vinogradu v Stražnem vrhu cesto s streljivom podzidati, ali škarpirati dal. Kaj bo še storil, nas bo prihodnost učila. Kako je prišlo, da je on za načelnika izvoljen bil, ni nam jasno, ker stalno v sodniškem okraju črnomljskem ne biva in za fabriškega oskrbnika v Gradcu služi, njegovo stalno bivanje je v metliškem sodniškem in davkarskem okraju. Ravno tako ni nam jasno, zakaj je davkar g. Antončič za cestnega odbornika izvoljen? Saj uradnik za take posle menda vendar nima časa poleg svoje službe? Tudi prejšnjega načelnika je jako peklo, da je g. Homač za načelnika, Antončič pa za odbornika izvoljen bil. Mogoče, da je od te žalosti zbolel in umrl. To vse se mi je razjasniti potrebno zdelo z željo, da se bi načelniki cestnih odborov in predstojniki občinskih odborov vsak dan menjali, da take namene hitro dosežejo.

Iz Trsta, 31. marca. (Volitve za mestni odbor,) ki je tudi deželni zbor so se v naši okolici vršile včeraj; agitacija je bila venka od obeh strani; zmagali so slovenski kandidatje, razen enega, namreč: V II. okraju Ant. Dejak 201 gl. (Al. Mauroner 21), v III. Št. Nadlišek 175 gl. (lah Kr. Buzič 18.

prejšnji svet. Mič. Vatovec 32), v IV. dr. Iv. Loser 152 gl. (dr. Buzzi 43), v V. Iv. Gorjup 186 gl. (Jož. Burgstaller, ki se je pa kandid. odpovedal, ter je bil izvoljen v mestu, 23 gl.), v VI. Iv. Nabergoj 178 gl. (Rih. Mauroner 156). V I. okraju sta imela Ant. Križanec in dr. Juri Strudthoff (Anglikan in lahon) enako število glasov: 192 (Pagani 17), pa komisija je Križancu odbila 5 glasov, ker ni bilo ime na tanko zapisano kakor v volil. imeniku (po lahonskem pravopisu Crisenatz!) in tako je proglasila Strudthoffa za izvoljenega svetovalca. Ker so se še druge nepostavnosti godile, upamo, da bo ta volitev ovržena, ker zmagala sta denar in sila. Lahji so glasovali iz svojega prepričanja t. j. iz zagrizenosti za Strudthoffa, da le ni zmagal Slovenec. Sicer so pa zdaj lahoni strašno poparjeni; na galeriji so po mestni volitvi III. razreda zarjaveli in z zobmi škripali, ko so zvedeli, da so propali; upali so še na I. razred in na okolico, toda ostali so na cedilu! Avstrijska stranka, katero nasprotniki imenujejo konservativno ali vladno, in ki se sama imenuje domorodno in liberalno, je nam v Trstu pravičniša, nego lahonska (progresova), zato se bodo slovenski zastopniki držali prve in jej tako pomagali do večine; s tim srečnim položajem pa imajo najlepšo priliko zahtevati koncesij ... ker so pri nas druge razmere, nego drugod po Slovenskem. Obraz novega tržaškega zbora bo ta: Progressovcev — lahonov 25; odločnih avstrij. konservat.-liber. iz mesta 18; neodločnih 6; Slovencev voljenih v okolici 5. Domorodna večina ima torej 29, lahonska manjšina 25 udov. V prejšnjem zboru so imeli lahoni večino 36—42 glasov!

Iz Celja, 1. aprila. (Nunska šola za celjsko okolico pa prepoved „katoliškega podpornega društva“). Od nekdanj so hodili otroci iz cele celjske fare — iz mesta in slovenske okolice — skupno v mestne ljudske šole. Toda otroci iz okolice se v teh šolah še v slovenskem jeziku brati niso naučili; posebno zadnja leta sem, kar je prenehala nedeljska šola, so bili v tem obziru res omilovanja vredni; kajti poduk v mestnih šolah je izkjučljivo nemški. Leta 1875 se je toraj za celjsko okolico ustanovila posebna 3razredna šola skupno za fante in dekleta. Precej takrat so pa za blagor naše mladine vneti možje misel sprožili, naj se za okoličanske učenke ustanovi lastna slovenska dekliška šola (privatna) pod

če svet misli, da je res tak „kampelj“. Največi strah imajo pred njim učitelji, mestni in po kmetih, ker je navadno tudi šolski nadzornik in to povsod rad kaže, ta „strah“ se njegovi domišljiji dobro prilega in kedar je od kake take inspekcije pripeljal se v Ljubljano nazaj, je posebno dobre volje. Obče nevaren pa nikakor ni, kajti kakor je zdaj vnet za sedajno šolsko sistemo, tako bo vnet za drugo, kedar pride, ker za svoje sedanje prepričanje ne bo hotel priti ob službo, še manj pa se bo dal obesiti. — Narodnjak je malokteri in če je, ne nasprotuje sedanjim šolskim postavam ter je bolj pohleven, ko rogovilež. Vsaj pa svojega narodnjaštva ne kaže tako sijajno, kakor njegov nasprotnik svoje kazinstvo, ker je ono manj varno, kakor to.

Učitelj mestnih šol — oh! Ne eden izmed njih ni družega, ko rojen Slovenec, vsi so v tretjem volilnem razredu in koliko jih pride volit slovenske kandidate? Lansko leto sem stal pred „rotovžem“ in štel — enega! Prašaj pa takega kruhorca, ali je res nemškutar v srcu, pridušil se bo, da ni, ampak da se boji, ker je oženjen in ima toliko in toliko otrok,

toraj mora plašč po vetru obračati. Glavni zadržek pri takem je žena, ki ima preveč otrok in ne upa, da bi mož kje drugje enako službo dobil. Žena moža najbolje pozna. Toraj boš mislil, da je v taki hiši golá revščina, pa motiš se, ob nedelj h vidiš na glavi „Njega“ visok cilinder, „Ona“ pa je tudi, če prav ne okusno, vendar hudo gosposko nališpana, ker ta stan ve n zná pridobiti še postranskih zaslužkov zavoljo bojazljivosti staršev, učencev itd. S cilindrom na glavi ti je tako ponosen, da se mestnemu odborniku že na deset korakov daljave odkrije, od tebe znanca pa, če ve, da mu v službi ne moreš škodovati, bo pričakoval, da se ti njemu prej odkriješ, če si tudi po svoji stopinji desetkrat veljavniši od njega, in če ga ti prezreš, stavi goldinar na groš, da bo on tudi tebe, vzlasti če imaš otroke, ki bi utegnili kedaj ali celó kmalu priti v njegov razred. — O previsoki učenosti tu ni govoriti, in če je kdo res kdaj kaj več vedel, je že veliko pozabil, ker od prevelike učenosti glava boli, učitelj pa mora imeti glavo zdravo.

(Dalje prih.)

vodstvom dobro znanih učiteljic, mariborskih šolskih sester. Začeli so se v ta namen pobirati milodari. Darovali so mil. knezoškof 200 gld. (z obljubo, da hočejo vsako leto zopet toliko dati), preč. g. opat in g. prof. Iv. Krušič po 100 gld., Zupanc iz Zg. Hudinje 70 gld. toliko tudi N. Šribar na Dobrovi, gg. Ogradi Bezenšek, Žičkar in Prekoršek po 50 gld. g. župnik Sorglehner 40 gld., prof. Žolgar 30 gl., kaplan Ostrožnik 20 gld., vikar Šlander 20 in nekteri drugi manjše doneske — vsega skupaj ne čisto 900 gld. Prosilo se je pri deželnem šolskem svetu v Gradcu skozi 3 leta za dovoljenje te privatne nunske šole; še le početkom šolskega leta 1878/79 se je smela in zamogla ta šola začeti. Toda nabranega denarja je začelo kmalu primanjkovati; prvo leto se potrebuje za to 2razredno šolo okoli 1300 gl.

Videlo se je toraj, da šola mora zopet prenehati, če se ji gotova podpora ne preskrbi. Osnovala so se v ta namen pravila „katoliškega podpornega društva“ v pomoč učiteljicam in učenkam dekliške šole v celjski okolici. Namen tega društva bi bil, podpirati učiteljice — sedaj šolske sestre — premagati pa tudi brezštevilnim vbožnim dekletom v tej šoli. Društvo bi se razpeljalo po vsej fari — redni udje bi plačevali po 20 n. kr. na mesec. Predložila so se pravila visoki c. kr. namestnji v potrjenje — toda niso našla milosti; snovanje društva se je na podlagi §. 6 postave „za društveno pravo“ prepovedalo in sicer „ker je pglavitni društven namen: nabirati podporo redovnicam; za nabiranje milodarov redovnikom pa veljajo posebne postave, na ktere pravila „kat. podp. društva“ niso jemale ozira.“ — C. kr. namestnja imenuje 4 krive §§, kateri se pa bodo, kolikor mogoče hitro, popravili v smislu postav za nabiranje milodarov redovnikom; potem se pravila vnovič visoki c. kr. vladi v potrjenje predložijo. Ni dvoma, da se ne bi to blagodejno društvo dovolilo, od ktere ga bo dežela sama največji gmotni dobiček imela. Kajti že zdaj prvo leto, ko so sestre prevzele vodstvo dekliške šole, in so vsa dekleta — blizo 140 jih je — izstopila iz javne okoličanske šole, je deželna blagajnica na dobičku. Deželi ni treba več posebne „učiteljice za priročna dekliška dela“ plačevati, kar je poprej stalo gotovih 160 gl. na leto. Namesto 3 učiteljev na okoličanski šoli že več mesecev sem le samo 2 podučujeta; zopet deželi na dobiček okoli 600 gld. na leto. Od te privatne dekliške šole profitira na dalje celjska okolica. Brez ozira na to, da so šolske sestre do najnovejšega časa za 2 šolski sobani in za lastno borno stanovanje 25 gld. na mesec okolici plačevati morale, ni treba okolici skrbeti za kurjavo ni za učno pripravo za posebno 3tjo šolsko sobano, kar je morala okolica oskrbljevati prejšnja leta. V moralnem obziru je na dalje gotovo tudi celi slovenski okolici po volji, da so na taki način dekleta ločena od fantov; in ogromna večina okoličanov je vesela, da se njihove hčerke podučujejo in izrejujejo v odločno katoliškem duhu. Čuditi se moram res po tem takem, kako da so se nektere strani — dali preslepiti, ter jih ni bilo volje podpisati zahvalnice, katero so odposlali drugi okoličani, med njimi 2 srenjska svetovalca in 7 odbornikov, premilostljivemu knezu in škofu za vso dosedajšnje podporo, katero so že tej dekliški šoli naklonili in pa za 10.000 gld., ktere so obljubili darovati za nakup ali zidanje novega poslopja za nunsko šolo. Bódle so omenjene občinske modrijane v oči nektere besede v oni zahvalnici, namreč: „objavimo na dalje, da če bi ono podporno

društvo ne zmagalo vseh stroškov za to deklisko šolo, bomo delali na to, da se vsakoletni primanjkljaj poravnava iz občinskih dohodkov." Kakor da bi okolica, koja šteje nad 3000 duš, obožala zaradi nekaterih goldinarjev, ktere bi štela v ta namen, da se njeni otroci izrejšajo v krščanskem duhu? Celjsko mesto je vse v dolgove zakopano, pa je obljubilo prosto stanovanje vodi muzikalne bande, koja se ima vstanoviti v Celji, okolica pa ne bi hotela nič storiti za krščansko odgojo svojih otrok! Toda veseli smo, da to deklisko šolo imamo: in bodisi že na ta ali drugi način, bodisi s pomočjo katoliškega društva ali brez društva: šola ne sme prenehati. Bog bode gotovo nagnil srca blagih dobrotnikov, kteri nas bodo velikodušno podpirali, da se ta slovenska in krščanska šola ohrani! — Cesarski svetovalec gosp. dr. Štefan Kocčevar je nekoliko ozdravil ter stopil v pokoj. Cesarski namestnik mu naznanja v preprijaznem pismu, v kterem naglašava velike njegove zasluge, da se mu je dovolilo 1300 gld. pekojnine na leto. Da bi jo mnogo let zdrav in krepek zavžival!

Domače novice.

V Ljubljani 3. aprila.

(Občni zbor Marijine bratovščine), ki je bil zbran v nedeljo v čitalnični dvorani, je bil živahen. Udeležilo se ga je kakih 150 udov, od kterih jih je pa mnogo pred glasovanjem odšlo. Debata je bila sem ter tje burna. Slovenska stranka je pri volitvah popolnoma zmagala. Bili so voljeni v odbor Regali, Arko in Klein, v pregledovalni odsek Arzelin, Haderlap in Grilec z 80, 78, 77 glasovi; nasprotni kandidati so dobili v kljub živi agitaciji le po 11 in 9 glasov. V narodnem oziru je zanimivo, da je bilo po predlogu g. Haderlapa sklenjeno z večino glasov, da se mora pri bratovščini od zdaj zanjaprej vse izključljivo le v slovenskem jeziku pisati. To je vesel dokaz, da v Ljubljani počasi zdrava pamet zopet v svoje pravice stopa. V prejšnjih časih, tako pod vodstvom gospoda Achtschina, je namreč še nemščina „regirala“ pri tem društvu, kojega udje so po večini nemščine celó nezmožni.

(Vodstvo loterije na dobitke) v prid hiralnici in dekliski sirotnišnici ljubljanski nas prosí, da bi priobčili sledeče: Dnevi razprodavanja se bližajo koncu in da-si je prodanih že veliko serij, vendar jih čaka še 130 na kupce. Zadnje dni se dá še veliko storiti, ker se na unanje kraje pošiljajo tudi posamezne srečke. Pri 20 srečkah se že poštnina splača. Toraj se prosijo pospešovalci tega dobrotnega dela, da bi še zadnje dni ne opešali in storili karkoli jim je mogoče. Tudi dobičkov še ni nadostno število, čeravno jih je zadnji čas došlo mnogo in različnih. Skoro vsak ima kako nekoliko vredno reč, ki mu je tako rekoč napoti; dobro došlo bo vse, n. pr. živali (kakor so zdaj darovani že 3 pavi, hišno ali kuhinjsko orodje itd.) Za dobrotnike bode puhtela neprenehoma iz ust nedolžnih sirot molitev proti nebu. — Temu je še pristaviti opomba, da bodo srečke, ki se do 10. aprila t. l. vodstvu ne pošljejo kot neprodane, veljale za prodane. Za srečkanje na veliki terek je deželni odbor brez plače prepustil dvorano v „reduci“.

(Seje mestnega odbora 1. t. m.) se je z županom vdeležilo 19. odbornikov. Zadnjič izvoljeni meščani storé obljubo. — Poročilo, da bode za mesto potrebni les preskrboval g. K. Tavčar, se vzame na znanje. — Gledé železnega (Hradeckovega) mosta se mestnemu magistratu naroči, skrbeti za to, da se kakor hitro

mogoče naredi nov tlak. — Zarad kolezijskega mlina se magistratu naroči, da naj komisija s stavbenim odsekom še enkrat ogleda novi basin in ga raztegne, ko bi se pokazalo, da je premajhen. — Za nesrečne Szegedince se po navetu dvornega svetovalca Kalteneggerja dovoli 100 gld., ob enem pa po navetu gosp. Goršiča tudi za Notranjce po vodi poškodovane tudi 100 gld. — Kupcem nekterih delov mestnega mahu se dovoli, da smejo zaostalo kupnino v obrokih plačevati, da morajo pa še od dolžnih denarjev ob enem odrajtovati 6 odstotnih obresti. — Prememba nekega vkojženja na korist ubožnega zaklada ljubljanskega se dovoli. — Služba mestnega tesarja se začasno podeli Mihelu Anžicu. — Mestni čuvaj na gradu Franc Lukšič se definitivno potrdi; ravno tako mestna babčica Uršula Lukešič. — Poročilo, da so cesar potrdili postavu, ki mestu dovoljuje prodati Novakovo hišo, kakor tudi o nagradah učiteljev na obrtniški šoli o izkazu šolskih otrok, kterih je v deških mestnih šolah 1622, to je 54 več kakor lani, v dekliskih šolah pa 1226, to je 36 manj od lani, in o stroških za modelirsko šolo se vzame na znanje. — Ustanova Franc Jožefova letnih 50 gld. se podeli Em. Smukavcu, učencu VII. realnega razreda.

Razne reči.

— V goriški nadškofiji: Č. g. Vidic, kaplan pri sv. Ignaciju v Gorici, je postal dekan v Kanalu.

— Varujte se oderuhov piše „Slov. Gosp.“, prišedši iz Gradca itd. in potujočih po slovenskih trgih in vasicah. Ponujajo n. pr. 500 gld. na menjico, dajo pa samo 300 gld. ker 200 gld. brž kot čnž pridržijo. To je 40%, če menjica velja 1 leto, 160%, če samo 3 mesece, kar je navadno!

— Nadučitelj v Negovi je postal g. Jurij Bregant, podučitelj v Ariji vasi Celestin Maušič, nadučitelj v Ponkvi g. Oberski je dobil zboljšanje plače!

— Za slavnost sreberne poroke cesarjeve je med vsemi slovenskimi listi prvi prinesel „Učiteljski Tovariš“ dve himni. Prvo: „Cara, carinjo, Gospod, milostivo ohrani itd.“ vglasbil je P. Angelik Hribar, besede so Fr. Kr-Evo; drugo: „Mladina! danes iz srcá zapojmo itd.“ vglasbil je Fr. Stegnar, besede pa so Radoslav Silvestrove. Vrh tega oznanja, da v kacic osmih dneh izide posebna knjižica slavnostnas podobami, namenjena slovenskim šolam, ktero hoče na svetlo spraviti slovensko učiteljsko društvo. Čast komur čast!

Ljudoljubljen poziv.

Naše društvo „Slavjanska čitalnica“ v Trstu je bilo določilo praznovati srebrno poroko našega presvitlega vladarja s tem, da se napravi društvena veselica.

Ker smo pa videli, da je Nj. Veličanstvo, presvitli cesar, željo izrazil, da se denar tej veselici namenjen, porabi v kak blagi namen, smo napravili nabiro za Posavce v Slavoniji, ki so po povodnji silno poškodovani.

Nesreča, ki je zadela Szegedin, je velika, grozna, in zasluži, da mu vsa Evropa pomaga.

Pred vsem pa se moramo spominjati svojih bratov, moramo se spominjati, da je v tej zimi Sava že trikrat izstopila, poplavela, pokončala posebno Posavino.

Vsem je znano, da so že tri mesece vse zveze z Brodom in Sarajevom pretrgane, into vse zaradi povodnji.

Govorilo se je, da se je na tisoče konj potopilo, in neštivilno druge živine zadržalo v blatu.

Malo, malo se je pisalo po novinah o človeških žrtvah, malo se je govorilo o onih ubogih prebivalcih, ki zdej živé brez strehe in polja v mukah in gladi.

Obračamo se tedaj na blagodušnost naših članov in naših someščanov, naj si bodo kate-regakoli naroda, da bi pomagali olajšati muke in bedo naših bratov.

Skoraj ves slavjanski jug ima Trst kot središče svoje kupčije in zato se nadejamo, da se nam ne bode oponašalo, če se sklicujemo na znano velikodušnost naših someščanov.

Slavna slovenska uredništva so prošena ta poziv ponatisniti, in uredništva, katera bi hotela uljudno sprejemati darove, si bodo zaslužila hvaležnost mnogih nesrečnih in tudi našo.

Slavjanska čitalnica v Trstu.

Eksekutivne dražbe.

Od 4. aprila: 3. Bregar iz Hoste, 3. Groznik iz Ščita, 3. Vogel vsi v Litiji, 3. Divjak iz Dolenjega Logateca, 3. Vidrih iz Cirknice, 3. Opeka, Mele in Škof iz Dolenjevasi, 3. Pirman iz Grabovega, 3. Jerina iz Cevic, vsi v Logatcu. 3. Vidrih iz Trnja, 2. Požar iz Čepna, 1. Slejko iz Bukovja, 1. Nagode iz Hraš, 3. Srebotnjak iz občine Košana, vsi v Postojni. 3. Keše v Radečah, 2. Demšar iz Loke, 2. Marinšek iz Nemil v Loki. 3. Šaja iz Knježaka, 1. Tomšič iz Beča, 1. Penko iz Parja, 1. Kopačič iz Smerja v Bistrici.

Telegrafične denarne cene 2. aprila.

Papirna renta 64.85 — Sreberna renta 65.20 — Zlata renta 77.05 — 1860letno državno posojilo 117.75 — Bankine akcije 802 — Kreditne akcije 245.30 — London 116.85 — — Ces. kr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.30.

Slovenske knjige.

Pri Josipu Jurčiču v Ljubljani se dobivajo in na pismeno željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče nove slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret-Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, izvirna slovenska tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izvirni roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil prof. Janez Jesenko. Cena 1 gold.
6. „Mej dvema stoloma“ izvirni roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izvirni roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr. (2)

Hiša z gruntom

se prodaja ali pa v najem daje in sicer skupaj ali pa vsako posebej. Prodajalo ali pa v najem se bode dajalo 26. sušca dopoldne na Jesenicah na Gorenjskem v kranjskogorskem okraju.

Hiša z enim nadstropjem ima sedem sob, dve kuhinji, jedilno shrambo, prostorno klet, pripravno dvorišče, tri hleve pod enim podstrešjem, pripravno mesnico; tudi pripravna za kerčmo je hiša.

Kdor hoče natančne pogoje zvedeti, jih lahko pri gosp. M. Golobu, mesarju v Kranji, ali pa pri županstvu na Jesenicah zve. (3)

Med. dr. Tanzer,

zdravnik za zobe in učitelj

te znanosti na graških visokih šolah, je zdaj v Ljubljani v hotelu „pri slonu“ in zdravil od 9 zjutraj do petih popoldne. (2)

J. Blažnikovi nasledniki v Ljubljani.